

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Kirejew (spr.)
Sędziowie:	SA Iwona Hyła SO del. Marcin Schoenborn
Protokolant:	Grzegorz Pawelczyk

przy udziale **Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach Marka Wójcika**

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 roku

sprawy **R. L., s. H. i M., ur. (...)**

w K.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 lipca 2017 roku, sygn. akt

V K 72/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w części wstępnej datę przestępstwa ujętego w punkcie X i) określa na 25 kwietnia 2002 roku, a datę przestępstwa ujętego w punkcie X j) określa na czas od 13 lipca do 25 października 2002 roku;

- jako podstawę wymiaru kar łącznych orzeczonych w punktach 1 i 4 przyjmuje przepisy art. 85 i 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k.;

- jako podstawę wymiaru kar łącznych grzywny orzeczonych w punktach 2 i 5 przyjmuje przepisy art. 91 § 2 i art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k.;

- na podstawie art. 577 k.p.k. zalicza skazanemu na poczet orzeczonej w punkcie 5 kary łącznej grzywny okres jego tymczasowego aresztowania w dniach od 12 marca 2012 roku do dnia 24 kwietnia 2012 roku, uznając karę łączną grzywny za wykonaną do wysokości 88 (osiemdziesięciu ośmiu) stawek dziennych;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zwalnia skazanego R. L. od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt V K 72/17 ustalił, że R. L. skazany był prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 4 listopada 2002 r., sygn. akt III K 591/01, za popełnione:

- a) w listopadzie 2000 r. przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności;
- b) w dniu 19 grudnia 2000 roku przestępstwo z art. 229 § 3 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 19 grudnia 2000 r. do dnia 24 stycznia 2002 r.;

II. Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 3 lutego 2003 r., sygn. akt II K 629/02, za popełnione w dniu 30 stycznia 2002 r. przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat oraz grzywnę w wymiarze 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 zł, przy czym po zarządzeniu wykonania kara pozbawienia wolności została w całości wykonana do dnia 20 marca 2007 r.;

III. Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 8 października 2012 roku, sygn. akt V K 64/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt II AKa 8/13, za popełnione w warunkach ciągu przestępstw w dniu 21 września 2000 r. przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz w nocy z 4/5 grudnia 2000 r. przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł;

IV. Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 7 grudnia 2012 r., sygn. akt XXI K 70/05, za popełnione 20/21 października 2002 r. przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 12 stycznia 2004 r. do dnia 20 września 2005 r. i od dnia 20 marca 2007 r. do dnia 22 maja 2007 r., przy czym skazany odbywał karę pozbawienia wolności w okresie od 16 kwietnia 2015 r. do 16 czerwca 2015 r., kiedy uzyskał przerwę w karze;

V. Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt VIII K 114/12 za popełnione:

- a) 23/24 października 2011 r. przestępstwo z art. 254a k.k. i art. 278 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- b) 24 października 2011 r. przestępstwo z art. 160 § 1 k.k. i art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 24 października 2011 r. do dnia 25 października 2011 r.;

VI. Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 października 2014 r., sygn. akt V K 94/14, za popełnione w dniu 23 czerwca 2003 r. przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 6 lat oraz karę grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;

VII. Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt IV K 210/14, za popełnione w dniu 13 lutego 2014 r. przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 13 lutego 2014 r., kara nie została dotychczas wykonana;

VIII. Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt III K 130/14, za popełnione:

a) w nocy 1/2 listopada 2007 r. przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w rozmiarze 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł,

b) pomiędzy 6 grudnia 2007 r. a styczniem 2008 r. przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w rozmiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł,

c) pomiędzy 4 a 6 października 2008 r. przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w rozmiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł,

d) popełnione w okresie pomiędzy II połową lipca 2008 r. a październikiem 2008 r. przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w rozmiarze 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł,

przy czym orzeczono karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w rozmiarze 360 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł, wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby 6 lat;

IX. Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt V K 121/15, za popełnione:

a) w okresie od dnia 22 września 2008 r. do dnia 25 września 2008 r. przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

b) w marcu 2009 r. przestępstwo z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

c) w okresie od wiosny 2008 r. do 27 maja 2011 r. przestępstwo z art. 263 § 2 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata;

X. Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 47/15 za:

a) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 15 listopada 2002 roku do 11 listopada 2003 roku na karę 11 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 200 stawek po 50 złotych;

b) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych

w okresie od 10 lipca 2007 roku do 18 lipca 2009 roku na karę 11 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 300 stawek po 50 złotych;

c) przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnione w nocy z 22 na 23 sierpnia 2002 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 50 stawek po 50 złotych;

d) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 17 maja 2003 r. do 6 października 2003 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 60 stawek po 50 złotych;

e) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 14 maja 2008 roku do 25 sierpnia 2008 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 100 stawek po 50 złotych;

f) przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionego w dniu 31 sierpnia 2009 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 50 stawek po 50 złotych;

g) przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w nocy z 28 na 29 stycznia 2003 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 100 stawek po 50 złotych;

h) przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w nocy z 14 na 15 listopada 2007 roku na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 50 stawek po 50 złotych;

i) przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w nocy z 14 na 15 listopada 2007 roku na karę grzywny w wymiarze 200 stawek po 50 złotych;

j) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 14 maja 2008 roku do 25 sierpnia 2008 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 100 stawek po 50 złotych;

k) przestępstwo z art. 289 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionych w nocy z 14 na 15 listopada 2007 roku na karę grzywny w wymiarze 100 stawek po 50 złotych;

przy czym orzeczono karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 10 lat próby oraz karę łączną grzywny w wymiarze 540 stawek dziennych po 50 złotych, na poczet której zaliczono okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 12 marca 2012 roku do dnia 24 kwietnia 2012 roku uznając karę łączną grzywny za wykonaną do wysokości 88 stawek dziennych;

XI. Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 10 sierpnia 2015 r., sygn. akt III K 223/15, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 czerwca 2016 r., sygn. akt VI Ka 168/16 za:

a) ciąg przestępstw z art. 280 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku popełnionych w okresie od 21 października 2000 roku do 15 grudnia 2000 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

b) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku, z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku, z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku, z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku popełnionych w okresie od 8 stycznia 2000 roku do 11 kwietnia 2003 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

c) ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku, z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku, z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku popełnionych w okresie od 4 lipca 2000 r. do 20 listopada 2000 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

d) ciąg przestępstw z art. 289 § 2 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku popełnionych w dniach 25 czerwca 2000 roku oraz w nocy z 31 sierpnia 2000 roku na 1 września 2000 roku na karę grzywny w wymiarze 50 stawek po 10 złotych;

e) czyn ciągle z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku popełniony w okresie od 9 do 14 września 1999 roku na karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 złotych;

przy czym wymierzono karę łączną 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 7 lat próby oraz karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek po 10 złotych.

Wyrokiem łącznym z dnia 3 lipca 2017 r., sygn. akt V K 72/17, Sąd Okręgowy w Katowicach:

1. na mocy art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu R. L. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach I, II i IV i wymierzył mu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności;

2. na mocy art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu R. L. kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach II, III, X ppkt c), i), j), XI ppkt d) i e) i wymierzył mu karę łączną grzywny w wymiarze 400 stawek dziennych, przy przyjęciu, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 50 złotych;

3. na mocy art. 577 k.p.k. i 63 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej w punkcie 1 kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach Sądu Rejonowego w Katowicach sygn. akt III K 591/01 w okresie od 19 grudnia 2000 roku do 24 stycznia 2002 roku, Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach sygn. akt II K 629/02 w okresie od dnia 20 września 2005 roku do dnia 20 marca 2007 roku, Sądu Okręgowego w Katowicach sygn. akt XXI K 70/05 w okresie od 12 stycznia 2004 roku do dnia 20 września 2005 roku, od dnia 20 marca 2007 roku do dnia 22 maja 2007 roku oraz od dnia 16 kwietnia 2015 roku do dnia 16 czerwca 2015 roku;

4. na mocy art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu R. L. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach V i VII i wymierzył mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

5. na mocy art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu R. L. kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach VI, VIII, X ppkt a), b), d), e), f), g), h) i k) i wymierzył mu karę łączną grzywny w wymiarze 540 stawek dziennych, przy przyjęciu, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 50 złotych;

6. na mocy art. 577 k.p.k. i 63 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej w punkcie 4 kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach

sygn. akt VIII K 114/12 w okresie od 24 października 2011 roku do dnia 25 października 2011 roku oraz w sprawie Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach sygn. akt IV K 210/14 w dniu 13 lutego 2014 roku.

Ponadto orzeczono, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w opisanych wyżej wyrokach, a nieobjęte tym wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu, na mocy art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego i zwolniono skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając orzeczenie w punktach 1, 2, 3, 4 i 5 części dyspozytywnej na korzyść skazanego i zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, która mogła mieć wpływ na wynik postępowania, a to art. 86 § 1 k.k. poprzez wymierzenie kar łącznych w pkt. 1 zaskarżonego orzeczenia w wymiarze 6 lat pozbawienia wolności a w pkt. 4 ww. orzeczenia w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności, gdy tymczasem warunki i właściwości osobiste skazanego, jak też cele zapobiegawcze i wychowawcze kary w związku z postawą skazanego wskazują na zasadność orzeczenia kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, a orzeczona kara jawi się jako rażąco surowa;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na wynik postępowania, a to art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez orzeczenie kar łącznych grzywien z zastosowaniem zasady kumulacji w miejsce zasady absorpcji, bowiem sytuacja rodzinna i majątkowa skazanego, jego postawa oraz cele wychowawcze i zapobiegawcze kary wskazują na zasadność takiego dobrodziejstwa, a orzeczona kara jawi się jako rażąco surowa;

3. obrazę przepisów prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na wynik postępowania, a to art. 63 § 1 k.k. poprzez pominięcie w pkt. 3 zaskarżonego orzeczenia przy zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie następujących okresów – od 20 lutego 1996 roku do 26 kwietnia 1996 roku, od 28 maja 1996 roku do 23 sierpnia 1998 roku oraz od 4 maja 1997 roku do 25 stycznia 1998 roku;

4. obrazę przepisów prawa materialnego, która mogła mieć wpływ na wynik postępowania, a to art. 60 § 3 k.k., poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy skazany współpracował z Prokuraturą Okręgową w Katowicach w sposób istotny przyczyniając się do ujawnienia popełnionych przestępstw i ujęcia ich sprawców, wskazując istotne informacje co do osób uczestniczących w popełnianiu tych czynów zabronionych, ich mechanizmu oraz istotnych okoliczności ich popełnienia, co winno uzasadniać nadzwyczajne złagodzenie orzeczonych kar łącznych poprzez zastosowanie zasady pełnej absorpcji.

Mając na uwadze te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punktach 1 i 4 poprzez obniżenie wymiaru kar łącznych pozbawienia wolności i w punktach 2 i 5 poprzez obniżenie wymiaru kar łącznych grzywien – poprzez zastosowanie zasady pełnej absorpcji, a także zmianę wyroku w pkt. 3 poprzez zaliczenie na poczet orzeczonej w pkt. 1 kary łącznej okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 20 lutego 1996 roku do dnia 26 kwietnia 1996 roku, od dnia 25 maja 1996 roku do dnia 23 sierpnia 1996 roku oraz od dnia 4 maja 1997 roku do dnia 25 stycznia 1998 roku, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zarzuty podniesione w apelacji obrońcy oraz argumentacja przedstawiona na ich poparcie nie zasługiwały na uwzględnienie. Niemniej jednak wniesienie środka odwoławczego wywołało konieczność zmiany zaskarżonego orzeczenia na korzyść skazanego poprzez uzupełnienie wyroku o zaliczenie na poczet pierwszej z wymierzonych w nim kar łącznych grzywiny okresu rzeczywistego pozbawienia wolności R. L. w jednej ze spraw jednostkowych, z której kara jednostkowa grzywiny podlegała łączeniu w ramach niniejszego postępowania o wydanie wyroku łącznego. Ponadto zaistniała potrzeba dokonania dalszych korekt kwestionowanego wyroku, neutralnych dla skazanego, polegających na sprecyzowaniu podstaw prawnych wymiaru orzeczonych kar łącznych, a także poprawienia błędnych zapisów z

części wstępnej wyroku odnoszących się do czasu popełnienia niektórych przestępstw, których niewłaściwe datowanie czyniło niezrozumiałym rozstrzygnięcie o obejmujących je karze łącznej grzywny.

Nietrafny był zarzuty obrońcy wskazujące na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci przepisu art. 86 § 1 k.k. poprzez niezastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wymiarze wobec R. L. kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny. Podkreślić należy, że przywołany przepis nie mógł zostać naruszony w sposób sugerowany przez apelującego. Norma ta określa bowiem jedynie granice, w jakich można wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności, ograniczenia wolności lub grzywny, a sąd I instancji nie przekroczył w rozpatrywanym przypadku ustanowionych rzeczonym przepisem limitów.

W istocie obrońca kwestionował wysokość wymierzonej skazanemu kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny zarzucając ich rażącą surowość będącą rezultatem nienależytego uwzględnienia okoliczności mających przemawiać za koniecznością zastosowania zasady pełnej absorpcji. Jednakże nawet przy tak rozumianym zarzucie odwoławczym, nie nadawał się on do uwzględnienia. Sąd meriti prawidłowo wziął pod rozwagę wszystkie czynniki mające wpływ w tym przypadku na kształtowanie kar łącznych, zgodnie z przepisami odnoszącymi się do kary łącznej w ich brzmieniu obowiązującym przed zmianą kodeksu karnego, która weszła w życie z dniem 8 czerwca 2010 r. Taki bowiem stan prawny zastosował Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, trafnie uznając, że jest najwzględniejszy dla sprawcy, gdyż wykluczał on możliwość łączenia kar pozbawienia wolności tzw. bezwzględnych z karami pozbawienia wolności orzeczonymi z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, w sytuacji gdy należałoby wymierzyć karę łączną bez tego zawieszenia, a nadto określał górną granicę kary łącznej grzywny na poziomie 540 stawek dziennych, a nie 810 – jak od dnia 8 czerwca 2010 r. Zresztą żadna ze stron nie kwestionowała stosowania w tym przypadku, w oparciu o normę z art. 4 § 1 k.k., przepisów Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r.

Na kanwie zastosowanych przepisów wielokrotnie podkreślano w doktrynie i orzecznictwie, że przyjęcie zasady pełnej absorpcji przy ferowaniu kary łącznej może nastąpić jedynie wyjątkowo, gdy zachodzi ścisły związek podmiotowy oraz przedmiotowy między przestępstwami, za które orzeczono kary jednostkowe. W przypadku kar łącznych orzekanych względem skazanego R. L., sąd I instancji słusznie przytoczył szereg okoliczności sprzeciwiających się zastosowaniu zasady pełnej absorpcji. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazano na znaczną ilość oraz odmienną rodzajową poszczególnych przestępstw jednostkowych popełnionych przez skazanego, skierowanych przeciwko różnorodnym dobrom prawnym, popełnianych w różny sposób i oddzielonych od siebie niejednokrotnie długimi odstępami czasowymi. Z kolei jako okoliczności poczytane na korzyść skazanego, przemawiające przeciwko zastosowaniu zasady pełnej kumulacji, wzięte zostały pod uwagę takie czynniki, jak postawa R. L. w ostatnim czasie, pozytywna opinia o nim w trakcie korzystania z przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności oraz podjęcie zatrudnienia celem przyczyniania się do utrzymania najbliższych. Jednocześnie nie można, w ślad za apelującym obrońcą, nadmiernie pozytywnie postrzegać aktualnej postawy skazanego, skoro nie powrócił on po upływie okresu przerwy w karze do jednostki penitencjarnej i wyjechał w celach zarobkowych za granicę, utrzymując jedynie telefoniczny kontakt z kuratorem sądowym, co nie może być traktowane jako zachowanie zasługujące na aprobatę. W przedstawionych realiach, przy tak licznych przestępstwach popełnionych w przeszłości przez skazanego, orzeczone przez sąd I instancji kary łączne pozbawienia wolności oraz grzywny nie mogą być uznać za rażąco, niewspółmierne surowe, a ich wymiar realizuje zapobiegawcze i wychowawcze cele kary wobec skazanego, mając na względzie funkcję społecznego oddziaływania prawidłowej represji karnej za dokonane przestępstwa. Dlatego zarzuty apelacji postulujące konieczność dalej idącej absorpcji przy ferowaniu kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny wymierzonych R. L. nie mogły zostać uwzględnione.

Sąd Okręgowy w Katowicach wydając zaskarżony wyrok łączny nie naruszył także przepisu art. 86 § 2 k.k. przy określaniu wysokości stawek dziennych wymierzanych kar łącznych grzywny. Przyjęcie wysokości tych stawek na poziomie 50,- złotych pozostaje w zgodzie z dyrektywami ujętymi w art. 33 § 3 k.k. Wziąwszy pod uwagę wiek skazanego i jego możliwości zarobkowe - wykonywanie aktualnie pracy zarobkowej za granicą przynoszącej dochód w wysokości ok. 15 tys. złotych miesięcznie (dane ze sprawozdania z wywiadu kuratorskiego z dnia 27.06.2017 r. k. 375-6 t. II akt sprawy), to nawet przy uwzględnieniu, że na utrzymaniu skazanego pozostają żona i syn oraz ciężą na nim obowiązki naprawienia szkód wyrządzonych przestępstwami, określonej wysokości stawek dziennych kar łącznych

grzywnien nie można uznać za nadmiernie wygórowaną. Dlatego w żadnej mierze drugi z zarzutów apelacyjnych nie nadawał się do uwzględnienia.

Nie doszło też do naruszenia przepisów prawa przy dokonywaniu przez sąd meriti zaliczeń okresów pozbawienia wolności skazanego R. L. na poczet orzeczonych wobec niego kar pozbawienia wolności. Przepis art. 577 k.p.k., który znajduje w tej kwestii zastosowanie stanowi, że w wyroku łącznym należy, w miarę potrzeby, wymienić okresy zaliczone na poczet kary łącznej. Dotyczy to okresów rzeczywistego pozbawienia wolności zaliczonych na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kar orzeczonych w wyrokach jednostkowych z tym zastrzeżeniem, że sąd orzekający w sprawie wydania wyroku łącznego nie jest uprawniony do ewentualnego skorygowania błędów tego zaliczenia występujących w prawomocnych wyrokach jednostkowych. Ponadto w trybie art. 577 k.p.k. powinno się wymienić podlegające zaliczeniu na poczet kary łącznej okresy dotychczas odbytych kar w poszczególnych sprawach, z których kary są łączone. Nadto dopuszcza się (D. Kala: Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Zagadnienia karnomaterialne i procesowe. Toruń 2003, s. 218-219) zaliczenie na podstawie art. 417 k.p.k. na poczet kary łącznej okresu tymczasowego aresztowania w innej sprawie, w której zapadł wyrok uniewinniający lub umorzono postępowanie, o ile postępowanie to toczyło się równocześnie z postępowaniem w sprawie wydania wyroku łącznego. Tymczasem okresy tymczasowego aresztowania wymienione w apelacji obrońcy ani nie zostały zaliczone na poczet kar w wyrokach jednostkowych, objętych wymierzonymi w tej sprawie karami łącznymi, ani nie należą do okresów odbywania tychże kar, ani też nie wystąpiły równocześnie z toczącym się postępowaniem o wydanie wyroku łącznego w rozpatrywanej sprawie. Znalazły się one tylko we włączonych do akt sprawy dokumentach obrazujących historię pobytów skazanego w jednostkach penitencjarnych w odległej przeszłości (k. 118, t. I akt sprawy) w toku postępowań przygotowawczych prowadzonych w zupełnie innych sprawach niż te, w których zapadły wyroki jednostkowe objęte niniejszym postępowaniem w sprawie wydania wyroku łącznego. Dlatego nie było podstaw do dokonania zaliczenia wnioskowanego przez obrońcę w apelacji i także w tym zakresie środek odwoławczy nie mógł zostać uwzględniony.

Całkowicie bezzasadny był też postulat nadzwyczajnego złagodzenia kar łącznych orzeczonych w wyroku łącznym na podstawie art. 60 § 3 k.k. z uwagi na ujawnienie przez skazanego organom ścigania informacji o osobach uczestniczących w popełnianiu przestępstw i wyjawienie istotnych okoliczności dokonanych przestępstw. Nie ulega wątpliwości, że norma z art. 60 § 3 k.k. znajduje swe zastosowanie tylko w postępowaniach, w których rozstrzyga się o odpowiedzialności karnej sprawcy za popełnione przestępstwa i w ramach których zachował się zgodnie z dyspozycją tego przepisu, a nie w sprawie o wydanie wyroku łącznego, w którym to postępowaniu nie ma potrzeby stosowania instytucji tzw. „małego świadka koronnego”. Tę okoliczność podnoszono już w orzecznictwie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 12 sierpnia 1999 r., sygn. akt II AKa 59/99, Prok. i Pr. – wkł., 2000/1/20). R. L. odniósł procesowe korzyści wynikające ze współpracy z organami ścigania przy wymierzaniu mu kar jednostkowych w sprawach wymienionych w punktach X i XI części wstępnej wyroku łącznego, w ramach których w trybie określonym w art. 60 § 3 k.k. warunkowo zawieszono mu wykonanie długoletnich kar pozbawienia wolności. Ponowne nadzwyczajne złagodzenie kary na tej samej, niejako skonsumowanej już podstawie, nie znajduje oparcia w przepisach prawa, podobnie jak proponowana przez apelującego, nieznaną ustawie (art. 60 § 3 oraz § 6 i 7 k.k.) forma złagodzenia kary mająca polegać na stosowaniu zasady pełnej absorpcji. Dlatego ostatni z zarzutów zaprezentowanych w środku odwoławczym należało uznać za zupełnie chybiony.

Jak już wzmiankowano, wyrok łączny sądu I instancji wymagał jednak korekty. W pierwszym rzędzie dlatego, że nie dokonano w nim w oparciu o przepis art. 577 k.p.k. zaliczenia na poczet kary łącznej grzywny okresu tymczasowego aresztowania skazanego w dniach od 12 marca do 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach, sygn. akt II K 47/15, podczas gdy takie zaliczenie znajdowało się w tym wyroku jednostkowym i podlegały łączeniu tylko grzywny wymierzone w tym wyroku, a nie kara pozbawienia wolności orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Pominięcie tego zaliczenia nie było zasadne i rodziłoby niekorzystne skutki dla skazanego. Nie były one nieodwracalne i mogłyby zostać usunięte w późniejszym terminie w trybie art. 420 § 1 k.p.k., lecz konwalidowanie tego braku w niniejszym postępowaniu odwoławczym jest celowe ze względów ekonomiki procesowej oraz zapobiega ewentualnemu przeoczeniu tej okoliczności w przyszłości. Z tych względów Sąd Apelacyjny uzupełnił zaskarżony wyrok łączny o rozstrzygnięcie zaliczające wspomniany okres tymczasowego aresztowania na

poczet kary łącznej grzywny orzeczonej w punkcie 5 tego wyroku, gdyż ta właśnie kara łączna objęła zdecydowaną większość jednostkowych kar grzywnien z wyroku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach opisanym w punkcie X części wstępnej wyroku łącznego wydanego w tej sprawie w I instancji.

W kwestionowanym wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Katowicach nieprawidłowo powołane zostały także podstawy prawne orzeczenia i wymiaru kar łącznych oraz grzywnien. Po pierwsze dookreślenia wymagało wskazanie najwzględniejszego dla skazanego stanu prawnego znajdującego zastosowanie w tej sprawie w związku z art. 4 § 1 k.k. Powszechnie przyjmuje się, że przy odwołaniu się do tego przepisu stosować należy do wszystkich rozstrzygnięć zawartych w wyroku tylko jeden całościowy stan prawny obowiązujący w określonym momencie temporalnym. Jak już wyżej wskazano, z uwagi na niemożność połączenia kar pozbawienia wolności tzw. bezwzględnych z karami pozbawienia wolności, których wykonanie warunkowo zawieszono, a także z powodu niższej dopuszczalnej górnej granicy kary łącznej grzywny, najkorzystniejsza dla skazanego R. L. sytuacja prawna w zakresie przepisów dotyczących wymierzania kar łącznych istniała przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., Nr 206, poz. 1589), czyli przed dniem 8 czerwca 2001 r. Dlatego wobec popełnienia, w przypadku każdego ustalonego w tej sprawie rzeczywistego zbiegu przestępstw, wszystkich lub większości przestępstw z danego zbiegu przed tą datą, należało orzekać według stanu prawnego obowiązującego do dnia 7 czerwca 2010 r. - i taką zmianę w zakresie podstaw prawnych orzeczeń o karach łącznych wprowadzono wyrokiem sądu odwoławczego. Ponadto niepełne było wskazanie w zaskarżonym orzeczeniu przepisów prawa zawierających przesłanki i zasady wymiaru kar łącznych. W odniesieniu do kar łącznych pozbawienia wolności zasadnicze przesłanki pozwalające wymierzyć karę łączną według stanu prawnego obowiązującego do dnia 7 czerwca 2010 r. ujęte były w przepisie art. 85 k.k. wymagającym stwierdzenia, że wystąpił opisany tam realny zbieg przestępstw i wymierzono za nie kary jednorodnjowe lub podlegające łączeniu. Dlatego o ten przepis uzupełniono podstawę prawną orzekania kar łącznych w punktach 1 i 4 wyroku łącznego sądu I instancji. W odniesieniu zaś do kar łącznych grzywny, przy których prawidłowo wskazano przepisy art. 91 § 2 i 86 § 2 kodeksu karnego w ówczesnym brzmieniu, zabrakło wskazania przepisu art. 86 § 1 k.k. wyznaczającego granice możliwych do orzeczenia kar łącznych grzywny, więc do podstaw prawnych w punktach 1 i 5 orzeczenia dodano także przepis § 1 artykułu 86 k.k. wg stanu prawnego na dzień 7 czerwca 2010 r.

W ramach korekty orzeczenia sądu I instancji sąd odwoławczy sprostował też błędne określenie dat przestępstw ujętych w punktach X i) oraz X j) części wstępnej pierwszoinstancyjnego wyroku łącznego, gdyż ich pozostawienie w dotychczasowym kształcie czyniło nieczytelnym powody włączenia jednostkowych kar grzywnien za wskazane w tych punktach przestępstwa do przestępstw pozostających w realnym zbiegu, o którym mowa w punkcie 2 , a nie w punkcie 5 wyroku łącznego.

Po dokonaniu opisanych wyżej korekt, w pozostałym zakresie, jako prawidłowy i nie obarczony wadliwościami wskazywanymi w apelacji, zaskarżony wyrok utrzymano w mocy zwalniając skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego na podstawie przepisu art. 624 § 1 k.p.k.

SSO del. Marcin Schoenborn SSA Robert Kirejew SSA Iwona Hyla